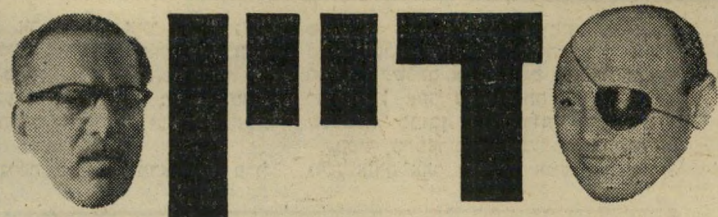

נגד דיין וטובי

בימי המנדט המנוח סיפרו את הבדיחה הבאה: הנציב העליון הודיע לממשלה הבריטית על רצונו להתפטר. "גם היהודים וגם הערבים מקללים אותי" הוא התלונן.

השיב לו ראש-הממשלה הבריטי: "תמשך בתפקיד. ברגע שאחד משני הצדדים יפסיק לקלל אותך, אתה מפורש."

השבוע היתה לי הרגשה דומה בכנסת. משה דיין תקף אותי מצד אחד, ותופיק טובי מצד שני. דיין הגיב על האשמותיו בקריאת-ביניים ובנאום יוצא-דופן, וטען כי טענותיו הן "פשטות לא אמתי". ואילו תופיק טובי הגיב על נאומו בפיסקה הבאה:

תופיק טובי: חבר הכנסת אורי אבנרי, בדבריו היום, הצטרף לצערנו למקהלת המסתים נגד מפלגתנו הקומוניסטית, תוך סילוף גם של עמדותיה. הוא לא חידש בזה דבר. זה היה לפי מיטב המסורת האנטי-קומוניסטית במשך שנים רבות.

כנראה שהתקפה בלתי-מרוסנת זו על מפלגתנו הקומוניסטית, בגלל התנגדותנו למלחמה ולכיבושים, נחוצה לו בכדי לחפות על תפניתו החדה, שנקט בה במלחמת יוני אשתקד, על תמיכתו במדיניות הממשלה, על תמיכתו במלחמה וכיבושים. זה מצער מאוד, חבר הכנסת אבנרי.

כשאחד משניהם — דיין וטובי — יפסיק להתקיף אותנו, אנחנו נצטרך לפשפש במעשינו ולברוק מה אינו בסדר אצלנו.

בצורה אחרת הגדיר את המצב בכנסת פרשן דבר, דניאל בלוך, במאמר בו הגדיר את המרכז החופשי כסיעה שאין לה מה לומר ("היא מנסה בכל כוחה למצוא לה נושאים אופר זינציוניים, אך הצלחתה קלושה ביותר"), טען בלוך כי "רק סיעות רק"ח, העולם הזה, ובמית"מה מק"י, מציגות מדיניות השונה עקרונית מזו של הממשלה."

מבחינת הכוח המדיני, מובן שאבסורד לדבר על משולש, ששלוש צלעותיו הן כל הליכוד-הלאומי מכאן, רק"ח מכאן וסיעת-היחיד שלנו מכאן. אך מבחינה רעיונית ומחשבתית אין זה אבסורד כל-כך. דבר זה מסביר, אולי, איך סיעתנו הקטנטנה מצליחה, בשנה הרביעית של קיומה, להתסיס את הכנסת ולשלוט על חלק כה ניכר מתהליכיה, כפי שזה נתגלה שוב בשבוע שעבר.

גם שידורי תא"ג, כאשר ישודרו בישראל? לשר הממונה על ההסברה: האם נכון כי המלכיוזה קונה תוכניות אצל חברה פרטית, שבראשה עומד מי שהיה בעבר ממונה על הקמת הטלביזיה הישראלי?

לשר הבטחון: איך מתיישבים דברי השר דיין, **שבועלי בתים המועמדים לפיצוץ** יכולים לערער על כך ולהוכיח כי הם הפים מפשע, עם דבריו כי ניתנת הודעה מוקדמת של שעה אחת בלבד לפני הפיצוץ? (שתי התשובות ניתנו לשאלות קודמות שלנו).

לראש הממשלה: האם נכון כי הנשיא ג'ונסון פנה לראש-הממשלה ותבע כי ישר אל תגלה גמישות במגעים עם ה"ר"ר גר נאר יארינג?

לשר הבטחון: האם נכון כי **קצ"י נים בכורים של צה"ל**, כגון עזר ויצ"ק, אריה שרון ורפול, מרצים בקיבוצים על בעיות בטחון מתוך עמדות הנוגדות את מדיניות הממשלה?

לשר הבריאות: מה עושה המשרד כדי להפסיק בליה את עבודת הדחפורים העובדים עתה בהרצהופים במשך 24 שעות בי-יממה, והמפריעים לחולים בשני בתי-חולים סמוכים לישון?

אלופים ואסירים

בין השאר, הגשנו בשבוע שעבר את השאלות הבאות:
לשר הממונה על ההסברה: כמה פעמים הופיעו, עד כה, **אישים אופוזיציוניים במלכיוזה**, כגון חברי סיעות ה-אופוזיציה בכנסת, עיתונאים של עיתונים אופוזיציוניים, ואישים יהודים בשל השקפת אופוזיציוניות?

לשר הבטחון: האם נחקרו התלונות של ראש עיריית שכם על **הכאת תושבי בים** בעת העוצר בשכם ובמאללה?
לראש-הממשלה: מדוע פורסמה הודעה על **פשיטת צה"ל במצרים** על-ידי לישיבת ראש-הממשלה, ולא על-ידי דיבר צה"ל, כמקובל?

לשר הבטחון: האם נכונות התלונות שהגיעו אלינו ביחס למצב **כפלא צבאי של צה"ל** (שפורטו בגוף השאלתה)? לכמה זמן, ובאיזו תדירות, מותר להכניס אסיר לתאבידו, ומה התנאים המיוחדים שם?

לשר המיסחר והתעשייה: האם נקט המשרד בפעולה כדי להבטיח כי **מקלטי המלכיוזה** הנמכרים בארץ יהיו רבי-ערורי צייתים גבוהה-מאוד ותדירות אולטרה-גבוהה, כדי שהאזרח יוכל לקלוט בעתיד

בנאום זה נימקנו את הצעת החוק שלנו שהועברה פה אחד לוועדה

טאנית לדוגמה, ברור כי דעת הציבור היא נגד ביובזו כספים בבחירות. השימוש בטלביזיה נותן אפשרות לקצר בהרבה את מערכת-הבחירות, מכיון שהיא מונעת את הצורך שראשי המפלגות יתרוצצו ברחבי הארץ כדי להודיע לציבור הבוחרים. הבוחרים יראו אותם בבתיהם, מעל המסך, וישמעו מה בפיהם. הימדותות אישיות זו של ראשי המפלגות לציבור **תעלה את רמת הבחירות**, תעמיק את התהליך הדמוקרטי של הכרעה ובחירה ותשפר בהרבה את יכולתו של הבוחר לעמוד על טיב המועמדים וטיב השקפותיהם. מימלא אין כל אפשרות להוציא את הטלביזיה ממערכת-הבחירות. הוצאתה להלכה, פירושה איך של הטלביזיה תעמוד באופן בלעדי לרשות מפלגה אחת, אשר אליה שייכים שלוש-ארבעת השרים המרכזיים, השולטים באירועים המוקדמים מדי יום ביומו. **רבותי חברי-הכנסת, כאשר העלינו נקודה זו בפעם הראשונה, לפני כמה חודשים, היתה זאת בבחינת תיאוריה. כינתיים הופעתה הטמי ביזיה, כולנו ראינו את שידוריה ועמדנו על עוצמת השפעתה. האם יעלה מישהו על הדעת כי בתקופת הבחירות תהיה הטלביזיה מלפי עול? שהשרים יחדלו מלהופיע?**

מובן שהם יופיעו, והדבר יהיה חד-צדדי, מופקר למיקרה או להכחנה שרירותית, אם לא נקבע כללים הוגנים, סדירים וממלכתיים, בהתאם לעיקרון שכבר נקבע על-ידי הכנסת, לגבי שידורי קול-ישראל. כבוד היושב-ראש, מה עלול לקרות אם לא תתקבל הצעה זו?

דיין מוקדם לדון על הטלביזיה, הנמצאת בשלבי הרצה. יש לציין שלמרות משברים פנימיים, שהם בלתי-נמנעים במשך חדש כזה, מתקדמת הטלביזיה יפה, ומתחילה לתפוס מקום מרכזי בהוי המשפחה הישראלי. דווקא לכן מפליא שאין בטלביזיה תוכן נית על הכנסת, בדומה לתוכנית המצויינת בקול-ישראל, ושאיף פתיחת מושב זה של הכנסת לא נמצאה ראוייה לשידור.

מדוע, כבוד היושב-ראש? רק בעקפינו, מעל דפי העיתונות, נודע לנו, חברי-הכנסת, כי מאחורי דלתות סגורות התנהל דיון על כך בוועדת הכנסת. והנה נשמעו טענות נגד שידורי רים מן הכנסת — טענות שמי מרתן, למעשה, למנוע מהמוני ישראל לראות במועיניהם מה נעשה בבית הזה, כאילו יש צורך להסתיר את מעשי הנבחרים מעיני הבוחרים.

הנה מוסר על המישר, ביטאון מפ"ם, כי חברי-הכנסת יעקב חזן מתנגד לשידור מן הכנסת, בטענה זו: "חברי סיעות-יחיד, שמשקלם הציבורי מועט, יופיעו בכל שידור, ואילו על המישר מוסיף: הסכנה של משוא-פנים טמונה בשיטה הפרלמנטרית עצמה. לא-פוזיציה ירתון טבעי, כיוון שתפקידה להתקיף ולמתוח ביקורת." וכדי למנוע זאת, הוצע בוועדת הכנסת להקים ועדה פרלמנטרית, שתפקח על השידורים מן הכנסת!

כלומר: השידור לא יהיה על פי מובחנים עיתונאיים, דא על הנעשה (המשך בעמוד 20)

לרגע אחד היה נדמה השבוע כאילו הגיעו ימי-המשיח. הכנסת כולה העבירה, פה אחד — הצעת-חוק שלנו לוועדה, ובכך נתנה לה אישור עקרוני. הנושא היה: שידורי הבחירות בטלביזיה. כבר דיברנו על כך כמה פעמים, ועם הנהגת הטלביזיה הכללית הגשנו הצעת-חוק בת סעיף אחד, שקבעה כי דין הטל-ביזיה יהיה כדון הרדיו. (כיום קובע החוק כי לכל רשימה מובטחות ברדיו 25 דקות שידור במערכת הבחירות, ולכל רשימה המיוצגת בכנסת היוצאת — תוספת של חמש דקות לכל ח"כ.)

כמעט כל סיעות תומכות בעיקרון זה. סגן שר-הפנים מחייב אותנו (אם כי לא לגבי הבחירות הקרובות). השר גלילי הודיע לאחר מכן כי גם הוא תומך בו גם לבחירות הקרובות. נמנעו רק חברי-הכנסת אזניה וקרמון, שאינם יכולים לסבול להצבע בעד הצעה שלנו, ושמואל המיר, שנמנע כדי להשיג את רשות-הדיבור ולחזור על דברנו במילים אחרות.

אם כן, מדוע היה צורך ביוזמת סיעתנו? כי רק אנחנו יכולנו להעלות את העניין רשמית, בגלל סיבוכי-העניינים בין סיעות הקואליציה. הדבר שוב מוכיח עד כמה חשובה בכנסת סיעה בלתי-תלוויה.

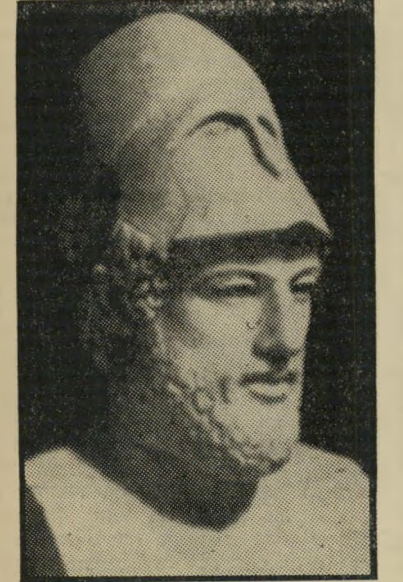
הנהגת הצעתנו אמרנו: כרגע זה עוקבים ארצה ישראל, בנושמה עצורה, כמו תושבי העולם כולו, אחרי מניין הקולות בבחירות בארצות-הברית. בחירות אלה עמו — מתחילתן ועד סופן — בסמך המאבק בטלביזיה. עשרות מיליוני אמריקאים התליתו כפי שהתליתו, ואף שינו את דעתם

במהלך המערכה, תוך התבוננות בפני המועמדים, ותוך האזנה לדבריהם, בבתיהם ובטרקלי-ניהם, מול מסכי הטלביזיה. בעולם וזהו תופעה רגילה. ג'ון קנדי התגבר על ריצ'ארד ניקסון במאבק טלביזיוני, ומאבק משודר דמוקרטי זה קבע את גורל ארצות-הברית, ואולי את גורל העולם, למשך ארבע שנים. ואילו הנשיא דהגול נחל את נצחונותיו על-ידי כך ששלל כמעט לחלוטין מיריביו את השימוש בטלביזיה הממלכתית.

כאשר הופעלה הטלביזיה הישראלית, נאמר כאילו הוסכם, ביוזמת מפ"ם, כי הטלביזיה לא תשמש למערכת הבחירות. אני מציע בזה לכנסת לשנות תפיסה זו מעיקרה, לקבוע כי הטלביזיה תשמש את הי משרה הדמוקראטית של הכרעה ציבורית, וכי תובטח הגינות השימוש בה.

זה יחסוך עשרות מיליונים! הצעת-החוק שאני מתכבד להעלות כאן אומרת, בפשטות גמורה: הכללים הנוכחיים, שנקבעו על-ידי בית זה לגבי העמדת קול-ישראל לרשות כל רשימות-המועמדים ערב הבחירות, בהתאם לגודלן ולמישקלן בכנסת היוצאת, יחולו, ללא שינוי כלשהו, גם על הטלביזיה.

כבוד היושב-ראש, איני סבור שיש להרחיב את הדיבור להנמקת הצעה זו. היא כליכך מובנת מאליה, עד כי קשה לי לתאר בכלל נימוק הוגן נגדה. הנימוקים בעד הם, בקיצור נמרץ: השימוש בטלביזיה יכול למנוע את ביזבוזם של עשרות מיליוני לירות. בשעה שהמוני ישראל מתקוממים נגד מס-המפלגות, והולידו תנועת-מרי דמוקרטית וספוג

פריקס